

טרם המלחמה, סין הפגינה פעלתנות גוברת במזרח התיכון שבאה לידי ביטוי בתיווך בהסכם ההבנות בין איראן לערב הסעודית, והצגת עקרונות למימוש פתרון שתי המדינות בין ישראל לבין הפלסטינים, שהדגימו את היכולת של סין לזהות הזדמנויות וסדקים בזירה הבינ"ל ולממשן לטובתה.

פעלתנות זו, בוודאי בהקשר הפלסטיני, אינה חיובית לישראל. הסכסוך הישראלי-פלסטיני אינו ניצב באמת במקום גבוה בסדר היום הסיני, למעט במקרים שבהם סין יכולה לגזור קופון תדמיתי למיצובה כמעצמה אחראית, לעקוץ את ארה"ב, או במקרה של חשש אמיתי ליציבות האזור שעלול לסכן אינטרסים כלכליים של סין. הצהרות סיניות בקשר לסכסוך מעולם לא גובו במעשים או בסיוע כספי משמעותי לפלסטינים.

בנוסף לתמיכה מוחלטת בפלסטינים וללא הבחנה בין חמאס לבין הרשות הפלסטינית, סין הציבה אתגר לישראל גם במישור הבינלאומי, כאשר דרשה לכנס פורום בינ"ל שידון במלחמה, וקראה תכופות להפסקת אש מיידית כדי למנוע מישראל הישגים נגד חמאס. העמדה הסינית השלילית כלפי ישראל משרתת את סין במאבקה נגד ארה"ב והסדר העולמי הקיים.

הרשתות החברתיות הסיניות, ובראשן טיק-טוק, אתגרו את מדינת ישראל גם בזירת ההשפעה תוך הפצת תכנים אנטישמיים ואנטי-ישראליים, לכל הפחות תוך עצימת עיניים של השלטון בסין, אם לא בהכוונה ישירה. מעבר לכך, גם נצברו עדויות של עובדים בחברה הסינית על תרבות ארגונית שמעודדת אנטישמיות בין העובדים, כולל תמיכה ב-BDS.

בנוסף לאתגר הישיר למדינת ישראל, יש לקחת בחשבון שהעמדה הסינית נתפסת כאחראית בקרב רבות ממדינות "הדרום הגלובלי" שתופסות את הפלסטינים כ"קורבן" או כצד החלש בסכסוך, ובכך סין מצליחה לקבע עמדות אנטי-ישראליות בקרב "הדרום הגלובלי" שחשוף במידה רבה להשפעה סינית.

גם על רקע ההתמודדות מול החות'ים, סין הדגימה שוב כי היא חזקה בדיבורים ובעיצוב התדמית הבינ"ל שלה, אך חלשה במעשים. סין (יחד עם רוסיה) בחרה לגנות את מאמצי ארה"ב ושותפותיה לסכל את פיגועי החות'ים, אך בעצמה לא פעלה למען ביטחון נתיבי השיט, לכאורה על רקע חסינות שקיבלה מהחות'ים.

בסופו של דבר, לסין מנופים משמעותיים על איראן, בהם גם היותה יעד ייצוא הנפט המוביל של איראן עם 83%, וצינור חמצן מרכזי למשטר האיראני, מנופים שהסינים בחרו לא להפעיל אף על פי שהם מטיפים לשלום ולשמירה על יציבות. כמו כן, בשנים האחרונות אמל"ח סיני שוטף את המזרח התיכון ובחלקו מגיע גם לאויבי ישראל.

לצד האתגרים המדיניים והביטחוניים, יש להתמודד גם עם העוצמה הכלכלית הסינית ופוטנציאל ההיזק שלה לישראל. אומנם סין כבר איננה המדינה האסיאתית המובילה בהיקפי ההשקעות

הסכסוך הפלסטיני-ישראלי אינו ניצב במקום גבוה בסדר היום הסיני, למעט במקרים שסיין יכולה לגזור לעצמה קופון תדמיתי

בישראל, בוודאי לא בענף ההיי-טק, אך חשיבותה לכלכלה הישראלית עדיין בולטת, בין היתר באספקת חומרי גלם לתעשייה הישראלית.

במהלך המלחמה, ונוכח העמדה השלילית של ממשלת סין, עלה חשש כי זו עלולה להפעיל מנופים כלכליים על ישראל כדי ללחוץ על ישראל ולקרר את סיומ המלחמה. בפועל, לא היו מהלכים נרחבים במישור זה מצד סין. בנקודה זו חשוב לציין כי המנופים הכלכליים של סין על ישראל מוגבלים, כיוון שאין הלוואות ישראליות מסין וכמעט אין השקעות סיניות בהייטק הישראלי, וגם בפרויקטים תשתיתיים שחברות סיניות פעילות בהם המכרזים נעשים תחת רגולציה קפדנית של ממשלת ישראל. אולם, פוטנציאל הסיכון בהחלט מציב אתגר בפני מקבלי ההחלטות בישראל ומצריך היערכות טובה יותר.

המלצות

על אף העמדה השלילית של סין כלפי ישראל מאז תחילת המלחמה, יש לדבוק במדיניות "סין האחת" המסורתית, המהווה מצפן מדיני גם עבור ארה"ב. כל עוד אין שינוי בעמדה זו בארה"ב, לא מומלץ לקדם שינוי יזום מצד ישראל בהיבט זה. בה בעת, יש לבחון מחדש את מכלול היחסים עם טאיוואן ולהרחיבם בתחום הטכנולוגי-כלכלי באופן שלא יפר מדיניות זו.

יש לבטא מורת רוח מעמדת סין מאז פרוץ המלחמה בערוצים בילטרליים באופן ברור וחזק ובדרגים בכירים, תוך העברת המסר כי מהלכי סין עומדים בניגוד גמור לתוכניות נשיא סין למען יציבות, פיתוח ושגשוג בעולם. חשוב להבהיר לסין כי מדינת ישראל חותרת לניצחון, ועל אף הקשר המיוחד עם ארה"ב מדינת ישראל פועלת באופן עצמאי וביוזמה התקפית נגד אויביה. הפגנת העצמאות המבצעית והמדינית, בוודאי ככל שתוביל להישגים, גם תסייע בריכוך העמדה הסינית.

מומלץ כי המערכת הישראלית תקים פורום מעקב ביטחוני בין-משרדי על היקפי העברות האמל"ח ורכיבים חיוניים של סין למזרח התיכון ונתיבי הזליגה שלהם לציר האיראני. פורום זה צריך לספק תמונת מצב עדכנית, מגמות וכן מענה אפשרי לסוגי האמל"ח השונים שפוגשים בקצה את צה"ל. פורומים ייעודיים דומים צריכים לגבש תמונת מצב עדכנית לגבי פעילות ריגול סינית (תעשייתית ואחרת) בישראל, וכן היקף מתקפות סייבר - גם ממצאים אלה צריכים להיכנס במסגרת השיקולים לקביעת המדיניות המעודכנת מול סין.

בתחום הכלכלי, אומנם אין חרם סיני על ישראל בעקבות המלחמה, אך החשש מאפשרות זו קיים, ועל כן יש לערוך מיפוי של חומרי הגלם החיוניים למשק הישראלי המגיעים מסין ולבחון אלטרנטיבות, כמו גם את היכולת לצמצם את השפעת סין על שרשראות אספקה של רכיבים קריטיים למשק הישראלי. לצד זאת, מומלץ להמשיך ולהשהות את השלמת הסכם האס"ח בין המדינות. אף שמדובר בהסכם שכולל אך ורק סחורות, חתימה עליו בנסיבות הנוכחיות תעביר מסר שגוי לסין ולארה"ב. בה בעת, אין בכך כדי להציע ניתוק היחסים עם סין או הרעתם במישור הכלכלי. היחסים עם סין חשובים, ויוסיפו להיות כאלה נוכח המעורבות הגוברת של סין במרחב המזהה ויכולותיה להידבר עם כלל השחקנים בזירה הבינ"ל.

מומלץ לבצע עדכון לוועדה לפיקוח על השקעות זרות בראשות משרד האוצר באופן שיהפוך אותה לפרו-אקטיבית יותר, ותוכל לגלם בתהליכי הפיקוח קריטריונים מעודכנים שיספקו מענה ללקונות שצפו במהלך המלחמה. זאת, בין היתר, על מנת להבטיח רציפות תפקודית של המשק, והגנה על טכנולוגיות מתקדמות וסקטורים רגישים מפני מעורבות זרה שלילית. הגם שהיקף

ההשקעות הסיניות ירד בשנים האחרונות, עדכון המנגנון עשוי להעביר מסר נחוץ לסין שיקבע גבולות גזרה ברורים יותר באשר לקשרים הכלכליים עם סין, וכן לשפר את עמדת המיקוח מול ארה"ב לגבי אפשרות של השתלבות ישראל במסגרות כלכליות-טכנולוגיות עם שותפות נוספות של ארה"ב.

בהקשר זה, מומלץ כי הוועדה גם תבחן לעומק את השלכות הדומיננטיות הסינית בענף הרכבים החשמליים והשפעתה על המשק הישראלי. בישראל פועלים למעלה מ-20 מותגי רכב סיניים, שמשקפים כרבע מכלל הרכבים הנמכרים בישראל, ובקרוב הרכבים החשמליים מדובר כבר בכ-70%. ככל שהחברות הסיניות נתקלות במגבלות בשוקי צפון אמריקה ואירופה, כך הן מגבירות את הסטת המכירות לישראל. החשש המרכזי מרכבים אלה כפי שנטען בארה"ב הוא מריגול, אך ברקע יש אינטרסים כלכליים כבדי משקל. על כן, יש לקיים בחינה מעמיקה ורצינית כדי לאשש או להפריך סיכונים כאלה, וכן לערוך חישוב עלות-תועלת בהטמעה של אמצעים מגבילים, שהרי מאמצי ריגול כאלה עלולים להתרחש גם דרך רכבים שאינם סיניים ובעצם דרך כל מכשיר אלקטרוני בין אם הוא סיני ובין אם איננו כזה; לצד זאת, לדומיננטיות של יצרן יחיד על ענף שלם יש סכנה של יצירת מונופול ועליית מחירים, בעידוד היבואנים הישראליים.